

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

Lietuvos Respublikos
socialinės apsaugos ir darbo ministerijai
A.Vivulskio g. 11, 03610 Vilnius

VALSTYBINIO AUDITO IŠVADA

2012 m. liepos 13 d. Nr. 9-35
Vilnius

Mes atlikome Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2011 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių bei valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams per 2011 metus auditą.

Vadovybės atsakomybė

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos vadovas arba jo įgaliotas administracijos vadovas yra atsakingas už konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio parengimą ir teisingą pateikimą pagal Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus, konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio parengimą ir teisingą pateikimą pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus, reglamentuojančius šio rinkinio sudarymą, už valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams bei efektyvią vidaus kontrolę.

Auditoriaus atsakomybė

Mūsų pareiga, remiantis atliktu auditu, pareikšti nuomonę dėl Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių bei dėl valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams.

Auditą atlikome pagal Valstybinio audito reikalavimus, kuriuose nurodyta auditą planuoti ir atlikti taip, kad būtų gautas pakankamas užtikrinimas dėl konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų tinkamo ir teisingo pateikimo, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams. Audito

metu surinkome įrodymus, kuriais pagrindėme Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos apskaitos sistemos ir vidaus kontrolės, konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių parengimo ir pateikimo, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams vertinimus. Manome, kad surinkti audito įrodymai suteikia pakankamą pagrindą auditoriaus nuomonei pareikšti.

Sąlyginės nuomonės dėl konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių pagrindas

Ministerija ir Techninės pagalbos neįgaliesiems centras netinkamai apskaitė patirtas išlaidas pagal ekonominės klasifikacijos straipsnius, todėl suvestinėje Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2011 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje (formoje Nr. 2) socialinės paramos (2.7.2 straipsnis) kasinės išlaidos nurodytos 2 863,7 tūkst. Lt didesnės, ilgalaikio turto įsigijimo (3.1.1 straipsnis) – šia suma mažesnės, kitų išlaidų einamiesiems tikslams (2.8.1 straipsnis) – 898,0 tūkst. Lt didesnės, o kitų paprastųjų išlaidų atitinkamų straipsnių (darbo užmokesčio ir socialinio draudimo, prekių ir paslaugų naudojimo) – šia suma mažesnės (ataskaitos 1.1 poskyris, 7–9 psl.).

Vaikų išlaikymo fondo administracija netinkamai tvarkė apskaitą, nesilaikydama Buhalterinės apskaitos įstatymo, nepateikė buhalterinės apskaitos registų ir didžiosios knygos su visų sąskaitų apyvartomis ir likučiais, neinventorizavo gautinų sumų, netinkamai apskaitė jų nuvertėjimą ir neatskleidė visos informacijos apie patirtas vaikų išlaikymo išmokų sąnaudas, todėl negalėjome patvirtinti, kad konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose pagal 2011 m. gruodžio 31 d. duomenis teisingai nurodyti sąskaitų likučiai: Finansinės būklės ataskaitoje – ilgalaikis finansinis turtas (A.III eil.) – 7,0 tūkst. Lt; sukauptos gautinos sumos (C.III.5 eil.) – 44 138,7 tūkst. Lt; kitos gautinos sumos (C.III.6 eil.) – 3 626,0 tūkst. Lt; finansavimo sumos iš valstybės biudžeto (D.I eil.) – 146,7 tūkst. Lt, iš kitų šaltinių (D.IV eil.) – 28,0 tūkst. Lt; sukauptos mokėtinos sumos (E.II.11 eil.) – 40 511,0 (iš 40 553,7) tūkst. Lt. Veiklos rezultatų ataskaitoje: nuvertėjimo ir nurašytų sumų sąnaudos (B.VIII eil.) – 29 797,1 tūkst. Lt; finansavimo iš valstybės biudžeto pajamos (A.I.1 eil.) – 29 797,1 (iš 31 280,0) tūkst. Lt; finansinės ir investicinės veiklos rezultatas (E eil.) – 1 631,2 tūkst. Lt. Be to, Veiklos rezultatų ataskaitoje neatskleista mažiausiai 42 630 tūkst. Lt socialinių išmokų sąnaudų (B.X eil.) ir tiek pat finansavimo pajamų (A.I eil.) pagal atitinkamus finansavimo šaltinius (ataskaitos 1.2.1 skirsnis, 9–11 psl.).

Socialinės globos įstaigų administravimo tarnyba apskaitė jai nepriklausantį finansinį turtą ir neapskaitė dalies turimų akcijų skaičiaus, todėl konsoliduotoje 2011 m. gruodžio 31 d. Finansinės būklės ataskaitoje ilgalaikio finansinio turto likutis (A.III eil.) nurodytas 10 611,9 tūkst. Lt didesnis (10 774,4 tūkst. Lt padidintas ir 162,5 tūkst. Lt sumažintas) (ataskaitos 1.2.2 skirsnis, 11–13 psl.).

Valstybinė darbo inspekcija gautinas sumas apskaitė neturėdama informacijos apie visas sumokėtas baudas, be to, gautinų sumų likučių nesuderino su skolininkais suderinimo aktais, todėl

negavome tinkamų ir patikimų įrodymų, kad konsoliduotoje Finansinės būklės ataskaitoje pagal 2011 m. gruodžio 31 d. duomenis dalis kitų gautinų sumų likučio (C.III.6 eil.) – 319,6 tūkst. Lt yra teisinga (ataskaitos 1.2.3 skirsnis, 13–14 psl.).

Techninės pagalbos neįgaliesiems centras gautas pajamas netinkamai pripažino kitos veiklos pajamomis, o ne pagrindinės, Macikų socialinės globos namai už maitinimą gautų lėšų nepripažino pajamomis ir neapskaitė jų atitinkamose pajamų sąskaitose, o šia suma neteisingai sumažino patirtas sąnaudas (ataskaitos 2.6.2 skirsnis, 26–28 psl.).

Sąlyginė nuomonė dėl konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių

Mūsų nuomone, išskyrus poveikį, kurį turi sąlyginės nuomonės pagrindą sudarantys dalykai, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2011 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys parodo tikrą ir teisingą Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir jai pavaldžių įstaigų 2011 m. gruodžio 31 d. finansinę būklę, 2011 metų veiklos rezultatus, grynojo turto pokyčius ir pinigų srautus pagal Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus, o biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys visais reikšmingais atžvilgiais parengtas ir pateiktas pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus, reglamentuojančius šio rinkinio sudarymą.

Sąlyginės nuomonės dėl valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams pagrindas

Ministerija, nesivadovaudama Biudžeto sandaros įstatymu ir Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklėmis, skyrė 898,0 tūkst. Lt asignavimų kitam subjektui programai vykdyti „viena eilute“, ne pagal ekonominės klasifikacijos straipsnius (ataskaitos 1.1 poskyris, 8–9 psl.).

Ministerija, nesilaikydama Biudžeto sandaros, Biudžetinių įstaigų įstatymų ir Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių reikalavimų, 377,3 tūkst. Lt valstybės biudžeto lėšų panaudojo ne programai vykdyti, bet nedirbusio darbuotojo darbo užmokesčiui už priverstinės pravaikštos laiką sumokėti. Be to, gavusi įsiteisėjusį teismo sprendimą, Valstybės tarnybos įstatyme numatyta tvarka nepradėjo tarnybinio nusižengimo tyrimo dėl darbuotojų, priėmusių įsiteisėjusia teismo nutartimi pripažintą neteisėtą įsakymą dėl Lietuvos darbo biržos direktoriaus atleidimo (ataskaitos 2.1 poskyris, 14–17 psl.).

Ministerija, nesilaikydama Biudžeto sandaros įstatymo ir Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių, pavaldžiai įstaigai Lietuvos darbo biržai lėšas (25 339,3 tūkst. Lt) skyrė pagal sutartis, nepatvirtinusi atitinkamų programų sąmatų (ataskaitos 2.2 poskyris, 17–18 psl.).

Ministerija, skirdama asignavimus pavaldžiai įstaigai Trišalės tarybos sekretoriatui, nevykdė Biudžeto sandaros įstatymo reikalavimo užtikrinti paskirtų asignavimų naudojimo teisėtumą, nes pavaldi įstaiga, viršydama savo įgaliojimus, profesinėms sąjungoms kaip kitiems subjektams skyrė

640,0 tūkst. Lt kitiems tikslams, nei numato jų veiklą reglamentuojantis Profesinių sąjungų įstatymas (ataskaitos 2.3 poskyris, 18–19 psl.).

Neįgaliųjų reikalų departamentas profesinės reabilitacijos metodinio centro statusą viešosioms įstaigoms suteikė neturėdamas atitinkamų viešojo administravimo įgaliojimų ir per 2010–2011 m. joms skyrė 1 149,6 tūkst. Lt, nesilaikydamas valstybės biudžeto lėšų naudojimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, be to, neužtikrino Biudžeto sandaros įstatyme numatyto efektyvaus ir rezultatyvaus asignavimų naudojimo pagal nustatytus tikslus, nes, neatsižvelgęs į 2011 m. VŠĮ „Vilties žiedas“ netinkamai vykdytą sutartį, nepareikalavo iš jos grąžinti šiai veiklai panaudotų 55,1 tūkst. Lt (ataskaitos 2.4 poskyris, 20–23 psl.).

Neįgaliųjų reikalų departamentas universalios neįgaliųjų reabilitacijos ir integracijos informacinės sistemos ir bendros būsto pritaikymo neįgaliesiems kompiuterinės apskaitos sistemos administravimo ir techninio aptarnavimo paslaugų pirkimą vykdė ir sutarties pratęsimus sudarė nesilaikydamas Viešųjų pirkimų įstatymo ir Viešojo pirkimo vertės nustatymo metodikos (ataskaitos 2.5 poskyris, 23–25 psl.).

Aknystos, Utenos, Visagino, Padvarnių ir Pabradės socialinės globos namai, nesilaikydami Biudžeto sandaros įstatymo, programoms vykdyti pirmiausia naudojo biudžeto asignavimus, o ne pajamų įmokas (ataskaitos 2.6.1 skirsnis, 25–26 psl.).

Techninės pagalbos neįgaliesiems centras ir Macikų socialinės globos namai gautų 29,7 tūkst. Lt pajamų už suteiktas paslaugas nepervedė į asignavimų valdytojo sąskaitą, o panaudojo atsiskaitymams su tiekėjais, neturėdami patvirtintos pajamų įmokų sąmatos – nesilaikė Biudžeto sandaros įstatymo ir Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių (ataskaitos 2.6.2 skirsnis, 26–28 psl.).

Vaikų išlaikymo fondo administracija nevykdė Biudžetinių įstaigų ir Biudžeto sandaros įstatymuose nustatytos pareigos užtikrinti racionalų ir taupų lėšų ir turto naudojimą, nes pagal 2008 m. gruodžio 31 d. sutartį už 1 934,4 tūkst. Lt įsigijo programinę įrangą, kurios dalis, turėjusi užtikrinti paslaugų teikimą elektroniniu būdu, iki šiol neveikia, o veiklos valdymo sistemos dalimi, turėjusia užtikrinti apskaitos tvarkymą ir finansinių ataskaitų sudarymą, administracija nesinaudojo, o 2011 m. didžiąjai knygai parengti ir finansinei atskaitomybei sudaryti pirkė paslaugas iš privačios audito bendrovės, taip pažeisdama Buhalterinės apskaitos įstatymą (ataskaitos 2.7 poskyris, 28–30 psl.).

Vaikų išlaikymo fondo administracija, nesilaikydama Vaikų išlaikymo fondo įstatymo, dalį susigražintų iš pareiškėjų lėšų (188,4 tūkst. Lt), kurios turi tapti fondo lėšomis, pervedė į valstybės biudžetą, o planuodama valstybės biudžeto asignavimus neatsižvelgė į kitas fondo gaunamas lėšas ir ankstesnių laikotarpių biudžeto lėšų panaudojimo faktą (ataskaitos 5.1 poskyris, 34–37 psl.).

Vaikų išlaikymo fondo administracija laiku nepriėmė sprendimų dėl šio fondo išmokų išieškojimo iš skolininkų, todėl fondas neatgavo dalies lėšų, o išmokoms pareiškėjams panaudojo valstybės biudžeto lėšas, be to, 2011 m. nepatikslinus teisės aktų dėl pareiškėjams numatytos atsakomybės už laiku nepateiktą informaciją, svarbią išmokų iš Vaikų išlaikymo fondo nustatymui ir mokėjimui, pareiškėjams permokėtų valstybės biudžeto lėšų suma dar padidėjo 290,0 tūkst. Lt (ataskaitos 5.1 poskyris, 37–38 psl.).

Techninės pagalbos neįgaliesiems centras, nesilaikydamas Valstybės ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių, kreditiniam įsiskolinimui dengti neteisėtai panaudojo 230,4 tūkst. Lt deponitinių lėšų, kurios saugomos įstaigoje laikinai ir privalės būti gražintos asmenims, kuriems jos priklauso (ataskaitos 5.2 poskyris, 38–39 psl.).

Sąlyginė nuomonė dėl valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams

Mūsų nuomone, išskyrus poveikį, kurį turi sąlyginės nuomonės pagrindą sudarantys dalykai, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija ir jai pavaldžios įstaigos visais reikšmingais atžvilgiais 2011 metais valstybės lėšas ir turtą valdė, naudojo, disponavo jais teisėtai ir naudojo įstatymų nustatytiems tikslams.

Pabrėžtini dalykai

Atkreipiame dėmesį į šiuos pastebėjimus, kurie nedarė įtakos mūsų nuomonei, tačiau, manome, yra svarbūs:

Vaikų išlaikymo fondas nėra atskiras viešojo sektoriaus subjektas, todėl atskiras šio fondo finansinių ataskaitų rinkinys nesudaromas, o su jo lėšomis susiję likučiai įtraukiami į Vaikų išlaikymo fondo administracijos finansinių ataskaitų rinkinį. Vaikų išlaikymo fondo sąmatos ir lėšų panaudojimo ataskaitos rengimas teisės aktuose nenumatytas, todėl, kai tokios ataskaitos nerengiamos, neatskleidžiama ir viešai neskelbiama informacija apie visas Fondo gautas lėšas ir jų panaudojimą, neužtikrinamas skaidrumas planuojant ir naudojant fondo lėšas. Kadangi nebuvo planuojamos visos fondą sudarančios lėšos ir neteikiama informacija apie jų panaudojimą, todėl 2011 m. neatskleista informacija apie 913,9 tūkst. Lt skolininkų ir pareiškėjų gražintų lėšų ir nuo jų sumokėtų palūkanų (ataskaitos 5.1 poskyris, 34–36 psl.).

Alytaus miesto, Alytaus rajono ir Druskininkų savivaldybių administracijos nepanaudojo dalies Socialinių paslaugų priežiūros departamento išmokoms skirtų valstybės biudžeto lėšų ir negražino jų lėšų davėjui, nes šios lėšos liko įšaldytos savivaldybių sąskaitose bankrutavusiame AB banke „Snoras“. Departamentui sutartyse su savivaldybėmis neaptarus sutarties nevykdymo rizikos dėl nenumatytų aplinkybių, į valstybės biudžetą nebuvo gražinta 391,5 tūkst. Lt savivaldybėms programoms vykdyti skirtų ir nepanaudotų lėšų (ataskaitos 5.4 poskyris, 40–41 psl.).

Valstybinio audito išvadą pateikiame kartu su valstybinio audito ataskaita ir pridedame audituotų Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinius.

1-ojo audito departamento direktorius

Laimonas Čiakas

1-ojo audito departamento vyriausiasis
valstybinis auditorius

Arūnas Marma